

SPECIFIKA ŽIVOTA S TĚLESNÝM POSTIŽENÍM

Motto: Cesta k porozumění leží před námi.

Téma: Život s tělesným postižením

Cíl: Cílem hodiny je upřesnit a rozšířit znalosti žáků o tématu tělesného postižení, ukázat vhodné způsoby komunikace a odstranit zažitě předsudky a ostych pomocí vlastního prožitku. Po skončení výuky by žáci měli chápat, že:

- Tělesné postižení neznamena obvykle žádnou odlišnost v myšlení, vnímání nebo učení, člověk s tělesným postižením má stejná přání a touhy jako ostatní
- Lidé s tělesným postižením mohou normálně žít mezi námi, jen potřebují naši pomoc nebo speciální pomůcky
- Tělesné postižení může mít různé příčiny (vrozené nebo získané úrazem či nemocí)
- Tělesné postižení může mít odlišné projevy (od vzhledu přes pohybové problémy a někdy i problémy v komunikaci)
- Možnost lidí s tělesným postižením zapojit se do běžného života někdy omezují různé překážky, které je ale možné odstranit

Čas: 2 vyučovací hodiny
(2 x 45 minut)

Věk: od 3.třídy

Pomůcky:

Článek Záložní plán?

Článek Děláme běžné věci jinak

Článek Desatero pro správnou komunikaci - více kopií

Poslech článku "Záložní plán?"

Aktivita 1 (5 min)

Žáci si poslechnou rozhovor s mladým mužem na invalidním vozíku. Dva vybraní spolužáci v roli reportéra a zpovídáného předčítají rozhovor ostatním.

Cíl

Uvedení žáků do tématu života s tělesným postižením, navození počáteční atmosféry.

Petr Valchář: Záložní plán? Odletět na Mars

Každý svého štěstí strůjce. Takové je motto Petra Valcháře, kterému většina kamarádů říká „Valchy“. Přestože je na vozíku, může se pochlubit profesí, na kterou by pomyslel i málokterý zdravý člověk. Je totiž akrobat.

Jak ses dostal tam, kde jsi dnes?

Chvilí mi trvalo, než jsem se na život vsedě aklimatizoval. Navštěvovali mě kamarádi, takže jsem úplně sám pořád nebyl. Dařilo se mi jednat s úřady a mezitím jsem hledal jakoukoli práci. Po dvou měsících mi v hledání práce pomohla Česká asociace paraplegiků, která mi přeposlala nabídku La Putyky. Dlouho jsem neváhal a zareagoval.

Máš nějaký velký životní sen?

Věřím, že se mi v mém věku ještě povede uzdravit, nebo vědci brzo vymyslí, jak míchu nahradit nebo opravit. No, a když se nepovede nic, čemuž nevěřím vůbec, tak poletím na Mars.

Jaké koníčky má někdo, kdo se žíví jako akrobat?

Moje oblíbené téma je cestování. Se starší sestrou jsem byl ale uvrtán do dalších věcí jako třeba karate, hra na flétnu, později klavír a i folklorní soubor tance a zpěvů. Díky němu jsem procestoval kousek světa a teď v tom pokračuji i s La Putykou. Už od střední se věnuji navrhování a designu, tak se snažím posouvat a zdokonalovat. To je asi jediná věc, ve které nejsem omezen kolečkovým křeslem, ještě tedy s vařením. Taky plavání je příjemné, rehabilitace a masáže zase potřebné. Mezi tím si rád pročistím hlavu vyjíždkou do přírody.

Když rád cestuješ, podnikl jsi i nějakou větší cestu?

Mezi studiem jsem se sám vydal na blízké Britské ostrovy. Později po návratu ze Skotska jsem se domluvil se známými ve státech, jestli bych se u nich na farmě v Texasu nemohl chvíli zdržet. Jsou to moc milí lidé a na farmě jsem se jim snažil vypomáhat, jak jen jsem uměl.

Jak jsi přišel ke svému postižení?

Dřív jsem byl hodně aktivní sportovec. Bavily mě jak všechny zimní, tak letní sporty, ale i jen tak jsem si rád vyběhl. Osudným se mi stal právě Texas. Při jednom z večerů, v květnu 2011, kdy jsme přejížděli na čtyřkolkách z farmy po polní cestě, se stala vážná nehoda. V rychlosti nás se spolujezdkyní cesta rozhodila a mé naučené ovládání motorky se na čtyřkolce neuplatnilo. Kamarádku to vyhodilo první a já jsem se převalil dál se čtyřkolkou. Tuhle část znám už jen z vyprávění, protože jsem měl úraz i hlavy. Byl jsem helikoptérou přepraven do daleké nemocnice a posléze jsem zůstal na invalidním vozíku, protože má vlastně první zlomenina v těle byla zlomenina páteře v hrudní oblasti, přesněji Th 5.

Pokračoval jsi ve studiu i po úraze nebo se soustředíš na práci?

Po základní škole jsem se rozhodl pokračovat na střední nábytkářskou průmyslovku. Musel jsem být na intru a později na privátě a od té doby už mě být doma moc nebavilo a táhlo mě to někam dál. Rozhodl jsem pokračovat v Olomouci na Fakultě tělesné kultury. Během studia jsem před dokončením Bc. na rok přerušil a vyrazil jsem do světa za poznáním a nabráním zkušeností. Jak jsem se vrátil, docela porouchán, věděl jsem, že nemá smysl tuhle školu dokončit, ale spíše po nějaké chvíli začít studovat nějaký užitečnější a efektivnější obor, který bych uplatnil. Teď spolupracuji s La Putykou a díky jejich pomoci na poloviční úvazek pracuji jako prodavač sportovních potřeb. Obě práce se tak dají skloubit, i když je to někdy pořádně náročné.

(zkráceno, celý rozhovor ke stažení <http://chodicilide.cz/petr-valchar-v-nejhorsim-odle-tim-na-mars/>)

CHODICILIDE.CZ

info@chodicilide.cz

Obecně prospěšná společnost Sirius, o.p.s., Thunovská 12, 118 00 Praha 1, Česká republika

PROJEKT
NADACE
SIRIUS

Navazující diskuse

Aktivita 2 (15 min)

V rámci navazující diskuse žáci sdělují své dojmy z předchozí ukázky, prezentují své znalosti o tématu tělesného postižení, vyučující doplňuje informace dle potřeby.

Žáci diskutují nad otázkami:

Co vás v rozhovoru nejvíce zaujalo a proč?

Znáte někoho ve vašem okolí, kdo má tělesné postižení?

Jak poznáte člověka s tělesným postižením?

Co může být příčinou toho, že někdo má tělesné postižení?

Co všechno může člověku s postižením pomoci k tomu, aby byl co nejvíce samostatný?

Cíl

V rámci počáteční diskuse získat přehled o projevech a příčinách tělesného postižení i kompenzačních pomůčkách usnadňujících běžný život.

Doplňující informace

Většina lidí si v souvislosti s pojmem tělesné postižení představí patrně někoho na vozíku nebo s berlemi v podpaží. Tělesné postižení souvisí s mnohem širší škálou projevů a patří sem i dlouhodobá zdravotní oslabení, která nemusí být navenek vlastně vůbec zjevná. Míra tělesného postižení je tedy u každého člověka různá (kvadruple-gik, paraplegik, lidé po amputacích končetin, lidé malého vzrůstu apod.)

Postižení jsou buď vrozená (např. vrozené vady, rozštěpy lebky, páteře, nevyvinutí končetin nebo jejich částí, DMO) nebo získaná v průběhu života (např. deformity páteře, úrazy – zlomeniny, amputace, následky onemocnění – revmatismus, myopatie atd.)

I lidé s postižením normálně chodí do školy, do práce, sportují, nakupují, jezdí na dovolenou a dělají běžné věci jako všichni ostatní. Pomáhá jim v tom často upravené prostředí a množství kompenzačních pomůcek (viz článek Děláme běžné věci jinak). Těžké tělesné postižení (někdy v kombinaci s další vadou) může omezit život člověka natolik, že je značně či úplně závislý na péči někoho jiného.

Bezbariérový přístup znamená přístup bez překážek. Člověk s postižením se tak může v daném prostoru pohybovat bez omezení, vše je mu bez problémů dostupné.

Bariéry jsou často architektonické – schody, úzké dveře, vysoko umístěné předměty, obrubníky, nedostatečný manipulační prostor atd. Překážky mohou být i v komunikaci – tělesné postižení může ovlivnit i řeč, které je pak těžší porozumět. Komunikaci ztěžuje i neochota, netrpělivost a mnohé mýty, které o postižení panují.

Desatero pro správnou komunikaci

Aktivita 3 (25 min + 45 min příprava)

Úkolem žáků je v menších skupinkách vymyslet a následně prezentovat pomocí hraných scének vhodné a nevhodné způsoby chování k člověku s tělesným postižením.

Žáci se rozdělí do 5 – 6 skupin (dle počtu žáků), vyučující jim rozdá Desatero pro správnou komunikaci. Každá skupina si vybere jeden bod z desatera (případně vyučující určí). Společně připraví scénku, která nejdříve ukáže nevhodný způsob chování a následně ten správný (např. přehlížení člověka na vozíku či naopak přílišná horlivost x oslovení a nabídnutí pomoci v nesnázích). Na přípravu scének mají žáci cca 40 minut.

Následují jednotlivé ukázky připravených scének. Ostatní žáci mají za úkol rozpoznat, o který bod z desatera se jedná a následně komentovat případné chyby či další možnosti.

Cíl

Odstranit předsudky a ostych při setkání s lidmi s tělesným postižením, upozornit na nejčastější chyby či omyly v komunikaci a naučit se nabídnout vhodnou pomoc.

Vypracovala: Bc. et Mgr. Lucie Teresa Šultesová
Datum: 10. 6. 2015